

ויגדלו הנערים

סימי פיטרס Source Sheet by

רש"י על בראשית כ"ה:כ"ז

ויגדלו ... ויהי עשו. כל זמן שהיו קטנים, לא היו נכרים במעשיהם, ואין אדם מדקדק בהם מה טיבם; כיון שנעשו בני שלש עשרה שנה, זה פרש לבתי מדרשות וזה פרש לע"ז: ידע ציד. לצוד ולרמות את אביו בפיו ושואלו אבא, האיר מעשרין את המלח ואת התבן? כסבור אביו שהוא מדקדק במצות (תנחומא): איש שדה. כמשמעו, אדם בטל וצודה בקשתו חיות ועופות: תם. אינו בקי בכל אלה, כלבו כן פיו, מי שאינו חריף לרמות קרוי תם: ישב אהלים. אהלו של שם ואהלו של עבר:

רש"י על בראשית כ"ה:כ"ח

בפיו. כתרגומו בפיו של יצחק. ומדרשו בפיו של עשו, שהיה צד אותו ומרמהו בדבריו:

ספורנו על בראשית כ"ה:כ"ח

ויאהב יצחק את עשו. גם את עשו אע"פ שידע בלי ספק שלא היה שלם כיעקב: ורבקה אוהבת את יעקב. לבדו מפני שהכירה ברשעו של עשו:

רד"ק על בראשית כ"ה:כ"ז

ויגדלו, משגדלו נפרדו במעשיהם זה נתעסק במעשה העולם וזה נתעסק בחכמה והיה הפכו, כי זה יוצא השדה וזה יושב אהלים. ואמר אהלים, לשון רבים, כי היה לומד עם כל חכם שהיה מוצא עם זה ועם זה, כי כל חפצו היה בזה, והיה תם מבלי שום מרמה ועול:

רד"ק על בראשית כ"ה:כ"ח

ויאהב יצחק את עשו. אין צריך לומר כי יעקב היה אוהב, כי יותר היה אוהב יעקב מעשו, ולא היה אוהב עשו אלא שהיה מביא ציד למאכלו זהו שאמר בפיו, ובשר הציד הוא מוטעם, והוא היה זקן יותר משבעים שנה כי לא היה יודע עשו לצוד החיות בקשתו ותליו אלא אם היה יותר מעשר שנים, ורבקה היתה אוהבת את יעקב לבדו לפי שהיה הולך בדרך חיים ועשו בדרך מות, כי לא די שלא היה מתעסק בחכמה ובדרכי אלהים אבל בחר לו מלאכה לשום

עצמו בסכנה בכל יום והיה רק פוחז ומשולל, ויצחק לפי שהיה זקן ויושב בבית היה מתפתה לעשו שהיה מביא לו ציד ומתקן לו מאכל בכל יום, וזה היה אחר שזקן יצחק ובא בימים וכהו עיניו שהיה יושב בבית ולא היה מתעסק בשום דבר מעסקי הבית אלא שספר זה הענין בתחלת ספור גדולם וספור מעשיהם ומה שקרה לעשו עם יעקב בענין נזיד עדשים להודיע פחותו:

תורת משה - אלשיך, בראשית כ"ה:כ"ו

או שעור הענין כי עודם בבטן לא נודע שהיו א' צדיק וא' רשע בלתי לה' ^ב לבדו והודיע לרבקה על ידי שם בן נח. כאומרו ויאמר ה' לה שני גוים בבטןך כו' כמדובר ואח"כ בלידה כל רואיהם הכירו' ע"פ מראיתם זה כלו אדמוני כאדרת שער וע"כ ויקראו שמו עשו כמו שכתבנו שהיה משבעים כחות הטומאה כי זה לעומת זה עשה האלהים מה שאין כן ביעקב שיצא חלק ויקרא שמו יעקב כו'. והנה מזה יפלא מה זה היה כי המון העם הכירו ההפרש וקראו את הא' עשו על מעשיו ולא יצחק ולא נאמר שדעה חסר חלילה כי הלא ויצחק בן ששים שנה בלדת אותם במיטב השכלתו להבחין ולא עוד כ"א גם שנ' שלא שת לבו אל מה שנא' לה שני גוים בבטןך כו' וגם לא אל הוראת דם אדמימותו ובעל שער כאדרת כולו. אף במקומות שאין דרך אנשים לגדל פרע שער שמור' ארסיות הקליפה. לפחות למראה עיניו ישפוט כי הלא ויגדלו הנערים ויהי עשו איש יודע ציד איש כו' צד נשי אנשים ומלסטם את הבריות ולא כאלה חלק יעקב. כ"א איש תם ולא מהעדר חריפות רק להיותו יושב אהלים היה מתנהג בתמימות על פי התורה וא"כ איפה למה ויאהב יצחק את עשו בהיותו לעין כל יעקב יושב אהלים ועשו איש שדה ע"כ להסיר מלב החושבים על יצחק שבכל לבו היה אוהבו אמר תדע למה היה הלא הוא כי ציד בפיו שהיא אהבת המועיל בעלמא לא אהבת הטוב כי רע היה תדע שכן היא כי הלא ורבקה אוהבת את יעקב. ואיך יתכן לא הגיע יד מרום שכלו של יצחק עד מקום שהגיע יד שכל רבקה. אך הוי אומר אין זה כ"א שגם יצחק אהב את יעקב הטוב במה שהוא טוב אך אהבתו את עשו לא היה רק לאהבת המועיל בעלמא שהוא דבר קל. והוא הדרך הנכון כמו שיתבאר לפנים בס"ד.

אור החיים על בראשית כ"ה:כ"ח

ויאהב יצחק וגו'. הנה לדבריהם ז"ל (תנחומא) שאמרו שהיה צד אביו בדברים היאך מעשרין את המלח לא חש לעשות כן אלא ליצחק ולא לרבקה כי לא לצד המצוה היה חושש אלא לצד שהיה ירא מקללתו גם לתקות הברכות, מה שאין כן רבקה. ולזה תמצא שלא אמר יקרבו ימי אבל אבי ואמי אלא אבי,

וטעם רבקה שלא הגידה ליצחק רשעו אפשר שהיה מרמהו שלא בפניה לבל דעת סיבת אהבתו אותו להסירה. ולפי אונקלוס שתרגם ארי מצידו' הוה אכיל צריך לדעת למה לא יועיל טעם זה גם לרבקה כי מן הסתם לא יפליג עצמו יצחק מרבקה. ואולי כי רבקה חיובה על יצחק להאכילה בשר וכמו שכתב מהרי"ק באבן העזר (סי' ע' סעיף א') שחייב במזונותיה ואם בני משפחתה רגילים בגדולות צריך להנהיגה כן ע"כ, וידוע כי בתואל שר וגדול לארם לזה לא תחזיק טובה לטרף בפיה:

העמק דבר על בראשית כ"ה:כ"ח

ויאהב יצחק את עשו. לא כתיב לעשו כמו ואהבת לרעך ויבואר בסי' דברים ו' ה' דאהבה שענינה במחשבה ובלב כתיב באת. משא"כ אהבה שענינה מלוי רצון כתיב בל': כי ציד בפיו. ביאר הכתוב שלא היו יצחק ורבקה מחולקים בדעות. ושניהם ידעו דעיקר הזרע אשר עליו נאמר כי ביצחק יקרא לך זרע. ביצחק ולא כל יצחק. הוא יעקב יושב אהל אברהם בתורה. ורק אהבה החוזרת היה ליצחק את עשו דמשמש לוי כעבדא ונהנה בשימושו מאד. משא"כ יעקב הי' יושב אהל ולא שימש הרבה ועיין עוד להלן כ"ו ל"ד: ורבקה. שלא היתה נצרכת לשימוש בניה: אהבת את יעקב. לא הביטה אלא על המעלה והתכלית מש"ה כתיב לשון הוה ולא כמו ביצחק דלא כתיב ויהי יצחק אוהב משום דאהבת יצחק לא היה אלא במקרה ע"פ השעה. ובאמת בסוף ימיו נתהפכה האהבה. ועי' מש"כ ס"פ זו. משא"כ אהבת רבקה היתה מצד טבע הענין. וגם היתה מוספת אהבה יום יום כמאמרם בעבודת כוכבים ד"ג כל הלומד תורה בלילה חוט ש"ח משוך עליו ביום:

מלבי"ם על בראשית כ"ה:כ"ח

ויאהב יצחק. אם מפני שחשב שהוא הבכור והוא הראוי לירש המתנות האלהות והוא לא שמע שרב יעבד צעיר, ואם מפני כי ציד בפיו, שהיה מדבר תמיד מגבורותיו בציד, וגם שהיה מרמה אותו בפיו ופושט טלפיו כחזיר, או כחז"ל שהיה מביא לו מן הציד וחשב שמקיים מצות כבוד, כן כתב הרי"א, ורבקה ידעה שרב יעבד צעיר, והכירה יותר את מעשי הנערים, לכן היתה אוהבת את יעקב: